

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 884/2016-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obce Lom nad Rimavicou, Lom nad Rimavicou 13, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátskou kanceláriou Krnáč s. r. o., Horná 65A, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ján Krnáč, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41 Cob 400/2015-183 z 27. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obce Lom nad Rimavicou **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 5. augusta 2016 faxom a 9. augusta 2016 poštou sa obec Lom nad Rimavicou, Lom nad Rimavicou 13 (ďalej len „sťažovateľka“), domáhala vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie

jej v záhlaví označených základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 41 Cob 400/2015-183 z 27. apríla 2016 a ktorým by napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka zároveň požiadala o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku z dôvodu, že sa dlhodobo nachádza v zložitej finančnej situácii a jej *„pomery reálne a objektívne neumožňujú zaplatenie tak vysokej finančnej čiastky“*, ktorú v zmysle právoplatného rozhodnutia musí protistrane zaplatiť.

2. Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Brezno (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 Cb 42/2013-146 z 25. júna 2015, ktorým zaviazal sťažovateľku ako žalovanú zaplatiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) *„titulom vrátenia pôžičky“* sumu *„18 990,- Eur spolu s úrokom z omeškania 9 % ročne zo sumy 18 990,- Eur od 2. 8. 2011 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania pozostávajúce z náhrady za zaplatený súdny poplatok z návrhu na začatie konania 1 139,- Eur a náhrady trov právneho zastúpenia v sume 3 146,50 Eur, to všetko najneskoršie do 30. októbra 2015“*. Predmetom tohto konania bol spor, či právnym dôvodom poskytnutia peňažných prostriedkov (t. j. vymáhaného nároku) žalobcom sťažovateľke bola pôžička, ako to tvrdil žalobca, alebo dar, ako to tvrdila sťažovateľka. Po vykonaní dokazovania viacerými listinnými dôkazmi a výsluchmi svedkov (č. 1. 3 a 4 rozsudku) okresný súd dospel k záveru, že medzi žalobcom a sťažovateľkou bola uzavretá zmluva o pôžičke podľa § 657 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom sťažovateľka, ktorá v priebehu celého súdneho konania dôkaz o poskytnutí daru, resp. darovaciu listinu nepredložila, neuniesla dôkazné bremeno týkajúce sa svojho tvrdenia. Okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku zároveň uviedol, že akceptoval tvrdenie sťažovateľky, že nemá dostatok finančných prostriedkov, aby svoj dlh žalobcovi vrátila naraz, keďže ho môže vrátiť jedine z peňažných prostriedkov získaných zo štátneho rozpočtu, ktoré štát pravidelne mesačne poukazuje na jej účet, preto *„odložil termín plnenia žalovaného voči žalobcovi až do 30. októbra 2015“*.

3. S uvedenými závermi okresného súdu a krajského súdu sťažovateľka nesúhlasí a opakuje identické argumenty, aké uplatnila v konaniach pred týmito súdmi, v sťažnosti vznáša námietky proti neuneseniu dôkazného bremena z jej strany, ktoré má byť „*v príkrom rozpore so zásadou spravodlivého konania*“, pretože ak by sa krajský súd správne vysporiadal s jej odvolacími námietkami, tak by neústavný, nezákonný a rovnako arbitrárny rozsudok okresného súdu v žiadnom prípade nepotvrdil. Sťažovateľka uvádza, že finančné prostriedky, ktoré jej žalobca poskytol z dôvodu nepriaznivej finančnej situácie, v ktorej sa nachádzala, použila na zabezpečenie bežného chodu obce. Na druhej strane opätovne spochybňuje uzatvorenie zmlúv o pôžičke so žalobcom a tvrdí, že napriek poukázaniu viacerých finančných čiastok žalobcom na jej bankový účet právny dôvod týchto transakcií dosiaľ nie je zrejmý. Krajskému súdu navyše vytyka, že ním vydaný rozsudok nie je vykonateľný vzhľadom na lehotu plnenia vyplývajúcu z výroku rozsudku okresného súdu.

II.

4. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04). V súvislosti s tým ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený

preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

5. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

6. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane uvádza, že k úlohám právneho štátu patrí aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzické osoby a právnické osoby. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv

a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejaviť nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

7. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti taktiež stabilne uvádza, že z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva zásada voľného hodnotenia dôkazov (I. ÚS 67/06). Ústavnému súdu zásadne neprislúcha hodnotiť vykonané dôkazy (vyjadrenia fyzických osôb a právnických osôb, listiny, výsluchy svedkov, znalecké dokazovanie a iné), resp. ich dostatočnosť pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej. Takýto postup ústavného súdu by bol nielen v príkrom rozpore s právomocami ústavného súdu, ale popieral by základnú zásadu ústnosti a základnú zásadu bezprostrednosti súdneho konania, ktoré vytvárajú najlepšie predpoklady na zistenie materiálnej pravdy (III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ všeobecné súdy ústavné garancie vyplývajúce najmä z čl. 46 až čl. 50 ústavy rešpektujú, ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenia dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011).

8. Pod právom na spravodlivý súdny proces vo vzťahu k vykonávaniu dokazovania preto treba rozumieť, že účastníkovi konania musí byť poskytnutá možnosť podieľať sa zákonom ustanoveným spôsobom na dokazovaní, čo znamená dôkazy navrhovať, byť prítomný na vykonávaní dokazovania (§ 122 ods. 1 OSP) vrátane práva klásť účastníkom otázky (§ 126 ods. 3 OSP) a k navrhovaným a už vykonávaným dôkazom sa vyjadrovať

(§ 123 a § 129 ods. OSP; m. m. III. ÚS 60/04). Do obsahu tohto práva však nepatrí právo účastníka konania (dotknutej osoby) vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (m. m. I. ÚS 97/97), ani domáhať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemôže byť porušené tým, že všeobecný súd vysloví svoj právny názor, rozhodne na jeho základe a svoje rozhodnutie náležite odôvodní (II. ÚS 77/06).

9. Preskúmaním napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny (bod 2), ústavný súd dospel k názoru, že obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov vychádzajúcich a nadväzujúcich na prvostupňové konanie, pričom nezistil, že by závery krajského súdu boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). O taký prípad tu však nejde.

10. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku sa ústavný súd taktiež presvedčil, že krajský súd sa odvolacími námietkami sťažovateľky (bod 3) zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska teda niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery

napadnutého rozsudku krajského súdu, pretože sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

11. Tvrdenie sťažovateľky, ktorá bola už počas konania pred okresným súdom zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom majúcim (okrem iného) možnosť formulovať nielen jej protinávrh v prvostupňovom konaní, ale aj návrh na rozhodnutie odvolacieho súdu, týkajúce sa nevykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu vzhľadom na lehotu plnenia vyplývajúcu z výroku rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu, považoval ústavný súd vzhľadom na skutkové okolnosti prípadu uvádzané v odôvodnení rozsudkov súdov oboch inštancií (osobitne v rozsudku okresného súdu) za účelové, ktoré samo osebe nie je spôsobilé uvedené závery krajského súdu spochybníť.

12. Keďže niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (podobne II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08, I. ÚS 296/2010 a iné).

13. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2016